

Innst. S. nr. 87

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument nr. 8:146 (2007–2008)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Jan Tore Sanner, Bent Høie og Kari Lise Holmberg om å redusere tilstrømningen til Norge av personer med grunnløse asylsøknader

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

1. Stortinget ber Regjeringen om å stramme inn regelverket for alderstesting og DNA-undersøkelse.
2. Stortinget ber Regjeringen om å prioritere arbeidet med å utarbeide returavtaler slik at utsendelse av grunnløse søkere går raskere. Returavtale med Irak må prioriteres.
3. Stortinget ber Regjeringen reversere innføringen av det utvidede flyktningbegrepet vedtatt i forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr. 75 (2006–2007) utlendingsloven.
4. Stortinget ber Regjeringen om å reversere forskriftsendringen og endringene i utlendingsloven som kan gir lettere oppholdstillatelse dersom retur ikke er gjennomført innen tre år etter saksopprettelse.
5. Stortinget ber Regjeringen om å endre kravet til underhold slik at dette kommer opp på et mer realistisk nivå.
6. Stortinget ber Regjeringen om å innføre strengere målkrav til UDI slik at saksbehandlingstiden reduseres.
7. Stortinget ber Regjeringen innføre et meldepliktsystem for personer som søker om asyl og som

ikke bor på mottak, og personer som har fått avslag og som venter på utsendelse. Gjentatte brudd på meldeplikten vil kunne føre til forvaring.

8. Stortinget ber Regjeringen igangsette informasjonstiltak om norsk asylpolitikk overfor de landene hvor det er høy tilstrømning fra personer med grunnløse asylsøknader.
9. Stortinget ber Regjeringen om å utrede muligheten for å forvare asylsøkere som begår gjentatte kriminelle handlinger inntil asylsøknaden er ferdigbehandlet.
10. Stortinget ber Regjeringen om å vurdere om gjentatte kriminelle handlinger begått av en asylsøker som har søknaden til behandling, skal kunne få betydning for utfallet av søknadens behandling i saker der det ikke er et klart beskyttelsesbehov, men humanitære hensyn som tillegges vekt.
11. Stortinget ber Regjeringen om å etablere et sentralt asylbehandlingssystem på Gardermoen der all relevant kompetanse i UDI, Politiets utlendingsenhet og eventuelt Kripas samles."

Forslagsstillerne viser til at norsk asyl- og innvandringspolitikk nå synes å være ute av kontroll på grunn av den store tilstrømningen av asylsøkere. Konsekvensen er at Norge ikke klarer å ta imot dem som har rett til opphold på en god måte, og at folk blir sittende i mottak i flere år i påvente av å få søknaden behandlet og bli bosatt i kommunene.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Tore Hagebakken, Silvia K. Kosmo, Inger Løite, Arild Stokkan-Grande og Karin Yrvin, fra

Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Åge Starheim og Ib Thomsen, fra Høyre, Kari Lise Holmberg og Bent Høie, fra Sosialistisk Venstreparti, Rolf Reikvam, fra Kristelig Folkeparti, Bjørg Tørresdal, fra Senterpartiet, Anna Ceselie Brustad Moe, og fra Venstre, Vera Lysklætt, mener at Norge må føre en innvandringspolitikk som bygger på våre internasjonale avtaler og humanitære forpliktelser. Asylsøkere med et reelt beskyttelsesbehov skal få opphold. De som får beskyttelse i Norge, må raskt bli integrert i det norske samfunnet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til at Norge, ved siden av Nederland, har hatt den største økningen i asylsøkomster i Europa i 2008. Flertallet er enig i at det er behov for å iverksette tiltak for å redusere antallet asylsøkere som ikke har behov for beskyttelse, og legge til rette for at personer uten lovlig opphold skal returnere til hjemlandet så raskt som mulig. Flertallet viser til at Regjeringen har varslet en rekke tiltak for å redusere ankomstene, senest gjennom 13 punkter den 3. september 2008. Flertallet viser i den forbindelse til brev fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet v/statsråden av 3. november 2008, hvor de 13 punktene er gjengitt. Brevet er vedlagt innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet er av den oppfatning at Regjeringens tiltakspakke er den mest hensiktsmessige for å møte den aktuelle situasjonen, og tiltrer derfor ikke forslagene som forslagsstillerne fra Høyre har fremmet. Disse medlemmer viser til at flere av punktene allerede er drøftet i forbindelse med behandlingen av ny utlendingslov, jf. Ot.prp. nr. 75 (2006–2007) og Innst. O. nr. 42 (2007–2008). Videre er andre punkter allerede ivare tatt gjennom Regjeringens tiltakspakke som departementet arbeider med å iverksette eller utrede. Høyres forslag synes derfor overflødige.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti har tatt dissens på flere av forslagene som kommer fram i statsrådets brev. Dette medlem viser til at ifølge Flyktningshjelpen er det bare i år blitt 3,5 millioner flere flyktninger i verden, på grunn av store uroligheter ulike steder. Det er naturlig at dette fører til flere ankomster til Norge. Mens det i 2007 kom 6 500 asylsøkere, ligger vi nå an til å få om lag 15 000 asylsøkere i år.

Dette medlem viser til at situasjonen i verden i dag er at stadig flere mennesker drives på flukt på grunn av kriger og katastrofer. Av hensyn til disse menneskene skal ikke asylpolitikken først og fremst handle om innstramminger, men å sørge for en rask og rettferdig behandling av dem som kommer hit for å søke asyl. Dette medlem mener derfor at også Høyres forslag må avvises.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Regjeringen har foreslått å øke driftsbevilgningene til UDI og UNE med til sammen 287 mill. kroner i 2009 for å styrke saksbehandlingskapasiteten. Flertallet er også tilfreds med at Arbeids- og inkluderingsdepartementet, i nært samarbeid med Justisdepartementet og Utenriksdepartementet, vurderer hvordan saksflyten i hele utlendingsforvaltningen kan bedres, slik at man kan hindre dobbeltarbeid, øke effektiviteten og bedre servicen i utlendingsforvaltningen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at disse medlemmer fremmet et komplett forslag til ny norsk utlendingslov i Innst. O. nr. 42 (2007–2008). Disse medlemmer vil påpeke at denne loven ved voteringen i Odelstinget tirsdag den 8. april 2008 kun fikk Fremskrittspartiets egne stemmer, og dermed ikke ble bifalt, med 55 mot 15 stemmer. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiets forslag til utlendingslov bygde på noen viktige hovedprinsipper om at tilstrømmingen til Norge må begrenses for å muliggjøre en sunn integreringsprosess, og at innvandringspolitiske hensyn i en del tilfeller må gå foran retten til lovlig bevegelse over grensene. Disse medlemmer er skuffet over at samtlige andre partier ikke engang ville si seg enige i disse hovedprinsippene, og at disse medlemmer dermed til og med ble stående alene om sitt forslag til § 1 i utlendingsloven.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at Regjeringen har gått høyt på banen med sine 13 såkalte asyltiltak, og at Sosialistisk Venstreparti til og med har tatt dissens i Regjeringen for at tiltakene skal virke troverdige. Disse medlemmer viser til at Regjeringens tiltak åpenbart ikke har hatt den umiddelbare virkningen man håpet på, med tanke på at over dobbelt så mange personer søkte asyl i Norge i oktober 2008 sammenlignet med oktober 2007. I fjor søkte 678 personer asyl i oktober, mens tallet i år var steget til 1437 søknader. Disse medlemmer ser positivt på at et flertall ser behovet for innstramminger i norsk asylpolitikk, noe som åpenbart er tvingende nødven-

dig med tanke på at dagens asylinnvandring er på historisk høyt nivå.

Slik komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet ser det, vil Høyres forslag gi mindre effekt enn Regjeringens tiltak, og disse medlemmer ser i den forbindelse Regjeringens forslag nummer 5 som en forsiktig innføring av et tilknytningskrav. Disse medlemmer ønsker allikevel å stemme for alle forslag som går i riktig retning.

Disse medlemmer ønsker utstrakt bruk av alderstesting i saker der det kan reises tvil om identitet, og at aldersundersøkelser også kan benyttes der det kan reises tvil om at voksen asylsøker eller familieinnvandrer har oppgitt feil alder. Disse medlemmer vil i den forbindelse særlig vise til problemstillingen med importerte barnebruder, og sine merknader og forslag i Innst. O. nr. 42 (2007–2008) om aldersundersøkelser. Disse medlemmer mener blant annet at DNA-testing bør kunne benyttes i enhver familieinnvandringssak der det etter loven er nødvendig å fastslå om det eksisterer en familierelasjon, dvs. for eksempel for å få bekreftet at angivelige barn faktisk er referansepersonens barn, og også for å avsløre ulovlige ekteskap mellom nære slektninger som strider mot bestemmelsene i ekteskapsloven, jf. disse medlemmers forslag om forbud mot ekteskap mellom biologiske fettere og kusiner. Disse medlemmer mener videre at det kan være hensiktsmessig å opprette et DNA-register over alle som kommer til Norge gjennom familiegjenforening, og at dette registeret blant annet bør kunne benyttes i forbindelse med kriminalitetsbekjempelse. Disse medlemmer vil på denne bakgrunn støtte Høyres forslag 1.

Disse medlemmer viser til at skjerpede forsøgerkrav i seg selv kan ha enkelte negative konsekvenser, fordi unge personer kan bli tvunget ut i lavtlønnsjobber for å finansiere sine egne tvangsekteskap samtidig som de mister muligheten til å ta utdanning. Disse medlemmer mener derfor Høyres forslag om å skjerpe kravet til underhold må følges opp med andre tiltak. Disse medlemmer vil i den forbindelse vise til at disse medlemmer i Innst. O. nr. 42 (2007–2008) fremmet forslag om 24-årsgrense, tilknytningskrav og språk- og kunnskaps tester. Disse medlemmer ser imidlertid ingen problemer med å stemme for skjerpede underholds krav nå, og følge opp med andre tiltak innen rimelig tid.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Høyre vil påpeke at Framskrittspartiet og Høyre i Innst. O. nr. 42 (2007–2008) fremmet et felles forslag om ukentlig meldepliktsordning ved utvisning.

Disse medlemmer ønsker å fremme forslaget på nytt:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at det i utlendingsforskriften inntas en ukentlig meldepliktsordning ved utvisning."

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet viser til at tvangsekteskap mellom fetter og kusine er utbredt i visse innvandremiljøer, men at søskenbarneekteskap samtidig er tilnærmet ukjent hos majoritetsbefolkningen. Disse medlemmer viser til sine merknader om de biologiske effektene av søskenbarneekteskap i Innst. O. nr. 42 (2007–2008), og forslaget om forbud i samme innstilling. Disse medlemmer mener forbud mot søskenbarneekteskap også kan være et effektivt asyltiltak, fordi asylsøkere erfaringsmessig velger land som det er enkelt å importere øvrig familie til.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag.

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om et generelt forbud mot ekteskap mellom biologisk fetter og kusine."

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet og Høyre viser til statsrådets bemerkninger i brevet av 3. november 2008. Disse medlemmer deler verken statsrådets synspunkt på de enkelte punktene eller den samlede konklusjonen. Disse medlemmer mener at Regjeringens 13 tiltak for å redusere asylankomstene alene ikke er tilstrekkelige for å møte de utfordringene Norge står overfor på asylfeltet. Disse medlemmer vil imidlertid ta stilling til Regjeringens varslede tiltak når disse legges frem for Stortinget.

Disse medlemmer viser til at Norge i 2008 er kommet i en meget vanskelig situasjon fordi asylstrømmen er tredoblet og politikken på området synes å være ute av kontroll etter tre år med rødgrønn liberalisering. Alvoret i dagens situasjon understrekes av de mange nyhetsoppslag som i den seneste tiden har blitt vist om migrasjonsstrømmene, menneskesmugling og menneskehandel.

Disse medlemmer viser til Aftenpostens lederartikkel den 24. november 2008 der det fremgår at politiet mener at om lag 90 pst. av de 15 000 asylsøkerne som dette året kommer til landet, blir hjulpet av smuglere. Disse medlemmer er svært bekymret over denne situasjonen og mener Regjeringen er altfor defensiv. Disse medlemmer beklager at verken statsråden eller flertallet i komiteen ser at disse medlemmers forslag er egnede virkemidler i kampen mot både menneskesmuglingen og den store økningen i antallet ubegrunnede asylsøkere.

Disse medlemmer vil påpeke viktigheten av at det ikke må skapes falske forhåpninger om hvem som kan få asyl i Norge. Dessuten vil disse medlemmer fremheve at myndighetene må sikre en effektiv og rask behandling av søknadene slik at de som ikke har rett til asyl, raskt kan transporteres ut av landet.

Disse medlemmer viser for øvrig til sine respektive merknader og forslag i tilknytning til behandlingen av Ot.prp. nr. 75 (2006–2007) og Innst. O. nr. 42 (2007–2008).

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å stramme inn regelverket for alderstesting og DNA-undersøkelse."

"Stortinget ber Regjeringen om å prioritere arbeidet med å utarbeide returavtaler slik at utsendelse av grunnløse søkere går raskere. Returavtale med Irak må prioriteres."

"Stortinget ber Regjeringen reversere innføringen av det utvidede flyktningbegrepet vedtatt i forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr. 75 (2006–2007) utlendingsloven."

"Stortinget ber Regjeringen om å reversere forskriftsendringen og endringene i utlendingsloven som kan gi lettere oppholdstillatelse dersom retur ikke er gjennomført innen tre år etter saksoppretelse."

"Stortinget ber Regjeringen om å endre kravet til underhold slik at dette kommer opp på et mer realistisk nivå."

"Stortinget ber Regjeringen om å innføre strengere målkrav til UDI slik at saksbehandlingstiden reduseres."

"Stortinget ber Regjeringen innføre et meldeppliktsystem for personer som søker om asyl og som ikke bor på mottak, og personer som har fått avslag og som venter på utsendelse. Gjentatte brudd på meldepplikten vil kunne føre til forvaring."

"Stortinget ber Regjeringen igangsette informasjonstiltak om norsk asylpolitikk overfor de landene hvor det er høy tilstrømning fra personer med grunnløse asylsøknader."

"Stortinget ber Regjeringen om å utrede muligheten for å forvare asylsøkere som begår gjentatte kriminelle handlinger inntil asylsøknaden er ferdigbehandlet."

"Stortinget ber Regjeringen om å vurdere om gjentatte kriminelle handlinger begått av en asylsøker som har søknaden til behandling, skal kunne få betydning for utfallet av søknadens behandling i saker der det ikke er et klart beskyttelsesbehov, men humanitære hensyn som tillegges vekt."

"Stortinget ber Regjeringen om å etablere et sentralt asylbehandlingssystem på Gardermoen der all relevant kompetanse i UDI, Politiets utlendingsenhet og eventuelt Kripos samles."

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til statsrådets bemerkninger i brevet av 3. november 2008 til de enkelte punktene i representantforslaget om å redusere tilstrømningen til Norge av personer med grunnløse asylsøknader. Disse medlemmer deler statsrådets bemerkninger til de 11 punktene, med unntak av punkt 5 som handler om innstramminger av underholds kravet, da disse medlemmer ikke støtter innstrammingerne. Disse medlemmer vil understreke at behovet for å være sammen med sin familie er like stort for personer med lav inntekt som for personer med høy inntekt. Disse medlemmer frykter at en innstramming av underholds kravet i større grad gjør at unge mennesker må avbryte sin utdanning og gå ut i jobb for å få ektefelle til landet. Disse medlemmer mener det vil være en uheldig konsekvens og viser til at det er positivt at innvandrere tar høyere utdanning og at staten ikke må legge hindringer for dette.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til sine respektive merknader i innstillingen og foreslår at representantforslaget i Dokument nr. 8:146 (2007–2008) ikke bifalles.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen om å stramme inn regelverket for alderstesting og DNA-undersøkelse.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen om å prioritere arbeidet med å utarbeide returavtaler slik at utsendelse av grunnløse søkere går raskere. Returavtale med Irak må prioriteres.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen reversere innføringen av det utvidede flyktningbegrepet vedtatt i forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr. 75 (2006–2007) utlendingsloven.

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen om å reversere forskriftsendringen og endringene i utlendingsloven som kan gi lettere oppholdstillatelse dersom retur ikke er gjennomført innen tre år etter saksopprettelse.

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen om å endre kravet til underhold slik at dette kommer opp på et mer realistisk nivå.

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen om å innføre strengere målkrav til UDI slik at saksbehandlingstiden reduseres.

Forslag 7

Stortinget ber Regjeringen innføre et meldepliktsystem for personer som søker om asyl og som ikke bor på mottak, og personer som har fått avslag og som venter på utsendelse. Gjentatte brudd på meldeplikten vil kunne føre til forvaring.

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringen igangsette informasjonstiltak om norsk asylpolitikk overfor de landene hvor det er høy tilstrømning fra personer med grunnløse asylsøknader.

Forslag 9

Stortinget ber Regjeringen om å utrede muligheten for å forvare asylsøkere som begår gjentatte kriminelle handlinger inntil asylsøknaden er ferdigbehandlet.

Forslag 10

Stortinget ber Regjeringen om å vurdere om gjentatte kriminelle handlinger begått av en asylsøker som har søknaden til behandling, skal kunne få betydning for utfallet av søknadens behandling i saker der det ikke er et klart beskyttelsesbehov, men humanitære hensyn som tillegges vekt.

Forslag 11

Stortinget ber Regjeringen om å etablere et sentralt asylbehandlingssystem på Gardermoen der all relevant kompetanse i UDI, Politiets utlendingsenhet og eventuelt Kripos samles.

Forslag 12

Stortinget ber Regjeringen sørge for at det i utlendingsforskriften inntas en ukentlig meldepliktordning ved utvisning.

Forslag fra Fremskrittspartiet:*Forslag 13*

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om et generelt forbud mot ekteskap mellom biologisk fetter og kusine.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:146 (2007–2008) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Jan Tore Sanner, Bent Høie og Kari Lise Holmberg om å redusere tilstrømningen til Norge av personer med grunnløse asylsøknader – bifalles ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 2. desember 2008

Tore Hagebakken

leder

Arild Stokkan-Grande

ordfører

Vedlegg**Brev fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet v/statsråden til kommunal- og forvaltningskomiteen, datert 3. november 2008****Dokument nr. 8:146 (2007-2008) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Jan Tore Sanner, Bent Høie og Kari Lise Holmberg om å redusere tilstrømmingen til Norge av personer med grunnløse asylsøknader**

Jeg viser til forslaget av 30. september 2008, som ble oversendt mitt departement for vurdering 9. oktober 2008.

Jeg er glad for at forslagstillerne fastslår at Norge må føre en innvandringspolitikk som bygger på våre internasjonale avtaler og humanitære forpliktelser. Asylsøkere med et reelt beskyttelsesbehov skal få opphold. Regjeringen vil verne om retten til asyl for mennesker på flukt, og legge til rette for at de som får beskyttelse i Norge raskt blir integrert og en del av det norske samfunnet. Videre vil regjeringen iverksette nødvendige tiltak for å redusere antallet asylsøkere som ikke har behov for beskyttelse, og legge til rette for at personer uten lovlig opphold skal returnere til hjemlandet så fort som mulig.

Norge har, ved siden av Nederland, hatt den største økningen av asylankomster i Europa i 2008. Derfor var det påkrevet med tiltak for å redusere ytterligere ankomster av asylsøkere til Norge som ikke oppfyller vilkårene for beskyttelse. Før sommeren annonserte regjeringen flere tiltak for å redusere asylankomstene, blant annet skjerping av underholdskravet og større bruk av Dublin II-forordningen.

Den 3. september 2008 fremmet regjeringen ytterligere tiltak for å redusere ankomstene gjennom følgende 13 punkter:

1. Praksis når det gjelder opphold på humanitært grunnlag skal baseres på en individuell behandling av den enkelte sak, og ikke en gruppevurdering i forhold til det enkelte landområdet.
2. Manglende tilknytning til et geografisk område i saker som omhandler internflukt, skal ikke være tilstrekkelig alene for å få opphold på humanitært grunnlag. Det må foreligge andre sterke menneskelige hensyn for at oppholdstillatelse kan gis.
3. Norsk flyktning- og asylpolitikk fastsettes av norske myndigheter. Både i dag og fremover skal norsk praksis i hovedtrekk samsvare med praksis i andre sammenlignbare land.
4. Praksis etter Dublin II-reglene tilpasses praksis i andre land, slik at det ikke gjøres generelle unntak fra hovedprinsippet i Dublin II-reglene med mindre det foreligger særlige grunner. Det vil gjøres en individuell vurdering når det gjelder
- returer til Hellas og returer av enslige mindreårige asylsøkere.
5. Det innføres et vilkår om at referansepersoner som har opphold på humanitært grunnlag, må ha fire års utdanning eller arbeidserfaring i Norge for at det skal kunne innvilges familiegjening eller -etablering. Det samme vil gjelde for personer som har flyktningstatus, men bare ved familieetablering. Vilkåret vil ikke gjelde for personer som har fått tillatelse som arbeidsinnvandrere eller etter regelverket for EØS-borgere. Det kan gjøres unntak fra vilkåret dersom særlige grunner taler for det.
6. Det kan etter en individuell vurdering gis begrensede tillatelser uten rett til fornyelse, for enslige mindreårige søkere over 16 år som i dag får oppholdstillatelse kun fordi norske myndigheter ikke finner omsorgspersoner.
7. Etablering av praksis i strid med UNHCRs anbefalinger om beskyttelse skal som hovedregel prøves i stornemnd med mindre praksis følger av instruks fra AID til UDI.
8. UD har ansvaret for å fremforhandle og inngå en tilbaketakelsesavtale med Irak. Arbeidet forsettes. Forutsetningene for å inngå en slik avtale, herunder de budsjettmessige konsekvenser utredes.
9. Regjeringen vil intensivere arbeidet med å få på plass tilbaketakelsesavtaler med viktige opprinnelsesland, for personer uten lovlig opphold i Norge.
10. Det utredes nærmere et forslag om eget hurtig saksbehandlingsløp i de tilfellene der asylsøkeren ikke bidrar til å avklare sin identitet.
11. Det skal tas fingeravtrykk av alle søkere som ikke kan dokumentere sin identitet, eller som må antas å oppgi falsk identitet.
12. Forslag til forskrift som begrenser nemndmøtebehandlingen i UNE til de vesentlige tvilsspørsmålene i en sak, sendes på høring.
13. Det etableres et hurtigløp som skal gi fullført saksbehandling og vedtaksfatting for enkelte grupper hvor det erfaringsvis er høy andel avslag. Det forutsettes at alle berørte etater som er nødvendige for å få til hurtigløpet, inngår i samarbeidet.

Oppfølgingen av de 13 tiltakene er en prioritert oppgave, og de ulike tiltakene blir iverksatt fortløpende og så raskt som mulig.

Regjeringen har foreslått å øke driftsbevilgningene til UDI og UNE med til sammen 287 millioner kroner i 2009 i forhold til saldert budsjett 2008. Det er først og fremst saksbehandlingskapasiteten som foreslås styrket, slik at kapasiteten kan tilpasses økningen i antall asylsaker. Selv om de høye asylansøkningskomstene er svært utfordrende å håndtere, mener regjeringen det er viktig å holde fast kurs for arbeidet med å utvikle en helhetlig, effektiv og brukerorientert utlendingsforvaltning. Det er da nødvendig å se oppgaveløsning, organisering, regelverk, systemer og ressurser i en tett sammenheng. Det gjør regjeringen blant annet gjennom den utlendingsloven som ble behandlet i Stortinget våren 2008, og det omfattende forskriftsarbeidet som nå pågår i departementet. Arbeids- og inkluderingsdepartementet, i nært samarbeid med Justisdepartementet og Utenriksdepartementet, vurderer for tiden hvordan saksflyten i hele utlendingsforvaltningen kan bedres, med sikte på å hindre dobbeltarbeid, øke effektiviteten og bedre servicen i utlendingsforvaltningen. Samtidig er vi i ferd med å utvikle og iverksette nye elektroniske løsninger, som vil gi søkerne mulighet til å søke på internett og utlendingsforvaltningen et felles elektronisk arkiv. Jeg viser for øvrig til nærmere omtale i St.prp. nr. 1 (2008-2009).

Forslaget fra representantene Solberg, Sanner, Høie og Holmberg inneholder flere punkter som tidligere er diskutert i forbindelse med behandlingen av ny utlendingslov, jf Ot. prp. nr. 75 (2006-2007) og Innst. O. nr. 42 (2007-2008). Andre punkter er ivare tatt gjennom de nevnte tiltakene som departementet arbeider med å iverksette eller utrede. Jeg mener regjeringens tiltakspakke er den mest hensiktsmessige for å møte aktuelle situasjoner.

Til de enkelte punktene i forslaget vil jeg bemerke:

1. Det rettslige grunnlaget for DNA-tester og aldersundersøkelser var lenge utlendingens frivillige samtykke. Gjennom Ot.prp. nr. 17 (2006-2007) Om DNA-testing og aldersundersøking mv, foreslo imidlertid regjeringen uttrykkelige hjemler for slike undersøkelser i utlendingsloven. Stortinget sluttet seg til lovforslagene, og disse ble satt i kraft 1. juli 2007. Det er ingenting som tilsier at det er behov for å skjerpe inn eller endre disse bestemmelsene.
2. Regjeringen prioriterer arbeidet med å inngå tilbaketakelsesavtaler, slik at personer uten lovlig opphold kan sendes tilbake til sitt hjemland så raskt som mulig dersom vedkommende ikke reiser frivillig. Arbeids- og inkluderingsdepartementet samarbeider tett med Justisdepartementet og Utenriksdepartementet når det gjelder hvilke land som skal prioriteres i forhold til nye avtaler, utforming av avtaletekster, forhandlinger og gjennomføring av avtalene etter undertegning. Det arbeides for tiden i forhold til 20 land, med sikte på inngå tilbaketakelsesavtaler. Arbeidet er imidlertid ofte svært tidkrevende, slik at det er lite trolig at man vil kunne signere mer enn 2-3 nye avtaler inneværende år.
3. Det utvidede flyktningbegrepet som gjennomføres i ny utlendingslov innebærer at også personer med rett til beskyttelse etter andre konvensjoner enn flyktningkonvensjonen, gis status som flyktninger. Endringen har ingen betydning for hvor mange som får opphold, men innebærer at alle som har rett til internasjonal beskyttelse får de samme rettigheter. Dette er i samsvar med praksis i blant annet land som Nederland, Danmark og Sverige, hvor det er få eller ingen forskjeller i rettighetene mellom de to gruppene. At den nye loven i tillegg benytter betegnelsen "flyktning" om begge grupper, bidrar bare til å tydeliggjøre at opphold er gitt på grunnlag av internasjonale forpliktelser til å gi beskyttelse.
4. Forskriftsbestemmelsen som innebærer at oppholdstillatelse kan gis hvis retur ikke er gjennomført innen tre år etter saksopprettelse, har en viktig forutsetning om at dette bare gjelder når utlendingen ikke kan uttransporteres på tross av at vedkommende har bidratt til å muliggjøre retur, herunder medvirket til å avklare identitet og bidratt til å skaffe hjemlandets reisedokumenter. Utlendingsmyndighetene har ett år på å gjennomføre uttransportering hvis utlendingen ikke reiser frivillig. Det er tilstrekkelig tid til iverksetting. Regjeringen er opptatt av å skille mellom de som samarbeider om retur etter endelig avslag, og de som ikke samarbeider. For den sistnevnte gruppen er det ingen utvidet adgang til opphold. Jeg mener derfor det er riktig å beholde bestemmelsen.
5. Gjennom instruks til Utlendingsdirektoratet økte departementet underholds kravet fra lønnstrinn 1 (kr. 198 400 pr. år) til lønnstrinn 8 (kr. 215 200 pr. år) med virkning fra 21. juli 2008. Videre har departementet 17. oktober i år sendt på høring et forslag til en rekke nye innstramninger i reglene om underholds kravet. Forslaget går blant annet ut på at det bare er de forventede inntektene til referansepersonen som skal kunne medregnes, at referansepersonen også i året forut for at tillatelse gis, skal ha hatt tilstrekkelig inntekt og ikke ha mottatt sosialhjelp.

6. Det er gjort betydelige grep for å effektivisere saksbehandlingen i utlendingsforvaltningen, og dette gjelder både organisering, teknologi, rutiner mv. I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2009 kommer dette blant annet til uttrykk ved at asylsaksbehandlingen i Utlendingsdirektoratet forutsettes effektivisert med 17 pst sett i forhold til 2008. Også fra 2007 til 2008 var det forutsatt betydelig effektivisering.

Regjeringen er, som forslagsstillerne, opptatt av effektiv ressursbruk. Men når det settes krav til saksproduksjon, må kravet til effektivitet avstemmes mot forhold som rettssikkerhet, likebehandling, kvalitet og kontroll. Kravene skal være ambisiøse, men samtidig realistisk å oppnå innenfor disse rammene. Ved å redusere kravet til kontroll vil man eksempelvis kunne oppnådd betydelig effektivisering gjennom å foreta prima facie-vurdering av enkelte grupper/land. Det vil innebære at alle som kan dokumentere at de kommer fra et område som på generelt grunnlag oppfattes som utrygt, får en tillatelse. Erfaringer tilsier imidlertid at denne type praksis fører til økte ankomster, og regjeringen vil ikke gå for en slik løsning, jf. tiltak 1 i regjeringens tiltakspakke fra 3. september i år.

7. Utlendingsloven gir både hjemmel for å pålegge meldeplikt, og for pålegge bestemt oppholdssted når det er nødvendig for å sikre at et avslagsvedtak skal kunne iverksettes. Forutsetningen er at det er særlig grunn til å frykte at utlendingen vil unndra seg iverksetting. Dersom pålegg om meldeplikt eller bestemt oppholdssted ikke er tilstrekkelige virkemidler, er det adgang til å foreta pågripelse og fengsling.

Jeg kan ikke se at det ville være hensiktsmessig ressursbruk å innføre en ordning med meldeplikt også i saker hvor dette ikke anses som nødvendig og formålstjenelig for å sikre iverksetting. Jeg viser også til at man i så fall måtte ha en ordning for å reagere mot manglende overholdelse av meldeplikten, og at dette også ville være ressurskrevende og reise en rekke problemstillinger.

8. Regjeringen vil løpende vurdere om det er aktuelt å sette inn informasjonstiltak i aktuelle opprinnelsesland. Men i motsetning til hva som var situasjonen i 2001, er det i dagens situasjon ikke enkeltgrupper/nasjonaliteter med stor andel grunnløse søknader. Mange av de største opprinnelseslandene har i dag en sikkerhetssituasjon

som tilsier at relativt mange søknader innvilges. Det må derfor vurderes hvordan informasjonstiltak eventuelt kan iverksettes på en hensiktsmessig måte.

9. Det er de alminnelige materielle og prosessuelle strafferegler som må anvendes for å beskytte samfunnet mot kriminelle utlendinger. Kriminalitetsbekjempelse er en del av politiets og påtalemyndighetenes alminnelige oppgaver. Asylsøkere som begår straffbare handlinger vil på samme måte som andre kriminelle bli vurdert i forhold til fengsling etter reglene i straffeloven og straffeprosessloven. For øvrig er det gitt føringer om at saker som gjelder kriminelle asylsøkere skal prioriteres for raskere realitetsvurdering og vedtak. Dersom det ikke foreligger et vern mot utsendelse, vil det også bli vurdert å treffe et vedtak om utvisning som innebærer innreiseforbud.
11. Regjeringen har gjennom sine tiltak for innstramning av asylpolitikken blant annet lagt opp til at opphold på såkalt humanitært grunnlag skal baseres på en individuell behandling av den enkelte sak, og ikke en gruppevurdering, for eksempel i forhold til enkelte landområder. For asylsøkere uten beskyttelsesbehov vil kriminelle forhold, sammen med andre innvandringspolitiske hensyn, inngå i en konkret helhetsvurdering av om opphold skal gis. Asylsøkere som er straffet og som ikke har et beskyttelsesbehov, vil som hovedregel bli utvist dersom dette ikke er uforholdsmessig.
12. Det er svært få asylsøkere som melder seg på Gardermoen, og det fremstår således uklart hvilken gevinst tiltaket er ment å gi. Regjeringen har imidlertid iverksatt et lignende tiltak i tilknytning til Torshov transittmottak, og hensikten er da å ha et eget hurtigløp for saker som ligger an til avslag. I første rekke vil dette såkalte Torshovprosjektet behandle Irak-saker, men det vil fortløpende vurderes å utvide med andre grupper hvor det både er et visst volum og en relativt høy andel avslag. Det vises for øvrig til punkt 13 i Regjeringens tiltaksliste for å redusere asylansøkningene.

Jeg kan forsikre representantene om at jeg vil følge utviklingen nøye, og gjennomføre de tiltakene som er nødvendige.